

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **40** let

*»Žeblico zabije na glavico, kdor spoji prijetno s koristnim«
Horacij v Ars poetica*

IZBERITE ŠTUDIJSKE PROGRAME

POKLIČITE NAS (01 433 20 90),
PRIDITE K NAM NA POLJANSKO C. 6
V LJUBLJANI.
PRISLUHNI VAM BOMO,
SVETOVALI VAM BOMO.

Postanite študentka ali študent
40. generacije po vrsti

Prof. dr. Ana Krajnc v Državnem zboru in na radiu

Slovenska UTŽO je namenjena starejšim, njihovi vključenosti v skupnost, profesionalizaciji izobraževanja starejših, zagovorništvu starejših, njihove pravice do razvoja in do enake obravnave. V tem duhu sta bila tudi oba nedavna nastopa prof. dr. Ane Krajnc, predsednice Slovenske UTŽO, v Državnem zboru RS in radijski oddaji Via positiva (Vrednost človeka so njegovi odnosi).

Več: https://avdio.ognjisce.si/oddaja/positiva_2023_08_17

Foto: Črt Piksi/Delo

Na njegov 90. rojstni dan je v Delu izšel članek o prof. dr. Juriju Kunaverju, starosti mentorjev ljubljanske UTŽO

Ljubljana, 13. junij 2023

Raziskovalec gora, jamar in zaslužni profesor dr. Jurij Kunaver, ki je oral ledino v sodobni slovenski didaktiki geografije, pravi: »Če nekaj znaš, to predajaj drugim«. Njegovo življenje in njegova poznejša leta življenja so učna lekcija za vse nas. Njegova skavtska drža tudi.

Priporočamo branje: <https://www.delo.si/preview/f5b07380-94ac-4e69-bodb-eea6eeb932fb>

Od zapisov zgodb do novega izobraževalnega programa in storitev. Hrustljava zgodba UTŽO Ilirska Bistrica

V evropski projekt *Kruh nas povezuje* Zavoda za informiranje in videoprodukcijo VASCOM Pivka je Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica vstopila v vlogi pridružene projektne partnerice. Z njenim pristopom se je sprožila snežena kepa sodelovanja, zamisli in dejavnosti. Na UTŽO so razvili nov študijski program *K(r)uharije*, ki vključuje zgodbe o žitu in kruhu skozi čas, zgodbe o pripravi in uživanju kruha, razpravo o odnosu do kruha nekoč in danes, delavnice peke kruha. Pekli so kruh v Gostilni pri Matetu, projekt pa je lastniku gostilne omogočil nabavo opreme za pripravo testa in peko. Z njim je UTŽO Ilirska Bistrica razvila tudi novo storitev, delavnico doživljajskega učenja priprave kruha za ohranjanje vrednot in veščin in v podporo turizmu na Notranjskem. Kaj so popisale in omogočile zgodbe? Učenje starih načinov priprave in peke kruha, opise mlinov, popis starih običajev, delavnice, kamor so povabili otroke s posebnimi potrebami podružnice Osnovne šole Miroslava Vilharja Postojna. Izdali so publikacijo in zgradili nov študijski program »*K(r)uharije*« ter ga vključili v program izobraževanja novega študijskega leta 2023/2024.

Zavod VASCOM Pivka je poskrbel za promocijo projekta z več petnajstminutnimi televizijskimi reportažami in javno premiero.

Več: <https://www.youtube.com/watch?v=3nQjLqYDbnk>

Izkustveno učenje v pekarni Osem

Kruh v pogovorih - priljubljena raziskovalna, slikarska in izkustvena tema slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje

Ljubljana, junij, 2023

»V naši kulturi beseda kruh nima le dobesednega, temveč tudi simbolni pomen. Kruh je sopomenka za preživetje v celoti. Daj nam danes naš vsakdanji kruh, prosijo kristjani v molitvi očenaš. Služiti vsakdanji kruh pomeni preživljati se oziroma preživljati družino. Otrok naj se izuči za tak poklic, da bo čim prej pri kruhu, pravijo nekateri starši. Za lenuha ni kruha. Nova industrija daje kruh mnogim ljudem. Za človeka, ki je izgubil službo, pravijo, da je ob kruhu. Za ljudi, ki so šli v tujino iskat delo, so včasih rekli, da so šli s trebuhom za kruhom. Danes so sicer za to modernejši, bolj sofisticirani izrazi, kot, recimo, beg možganov, a v resnici gre še vedno za isto stvar: ljudje, ki doma ne dobijo dela, gredo pač s trebuhom za kruhom. Za dekle, ki se je poročila z dobrim, sposobnim fantom, pravijo, da bo jedla bel kruh. Če se je premislila in ga zapustila, pa pravijo, da se je z belim kruhom skregala.« (Alenka Steindl: Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga. Alenka Steindl ur. *Kruh skozi čas*. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost, Ljubljana 2016)

Ni povezljivo. O, pa je!

Ljubljana, 23-24. maj 2023

V projektu SEE U povezujemo arhitekturo, urbanizem, digitalizirane zgodbe prebivalcev stare Ljubljane in peko kruha ... Z aplikacijo [Actionbound](#) nastajajo zapisi o digitalnih poteh skozi domači kraj. Namenjeni so starejšim in vsem, ki jih zanimajo zgodbe o kraju, kjer živijo.

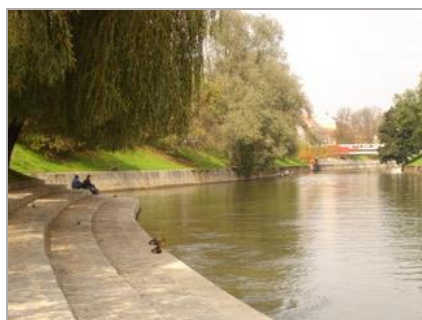

Karel Putrih, Odmev, 1954

Projekt v programu Erasmus+ sliši na ime: 4 elementi v umetnosti Ljubljana, Turnhout, Torino, Pariz, Atene, Reus, junij 2023

Projekt smo partnerji namenili spoznavanju štirih elementov, podob, ki prevladujejo v evropski kulturi. Gre za upodobitve zemlje, ognja, vode in zraka v umetniških delih. Mati zemlja simbolizira materinstvo, pa tudi počitek in neustavljivo nevarnost. Gaston Bachelard - francoski filozof znanosti - trdi, da so elementi hkrati snov in podobe. Ogenj je torej resničen, otipljiv, pekoč, vendar je ogenj tudi strast. Ogenj lahko poraja podobe uničenja, peklenških plamenov, tistega, kar je diabolično, nenadno, revolucionarno. Voda simbolizira materinstvo, prečiščevanje, a tudi nevarnost. Zrak je povezan s podobami sanj, letenja, modrega neba, zvezd. Odmev je ena slovenskih upodobitev (vibracije) zraka. Oglejte si ta kubistični kip Karla Putriha. Ni daleč. Stoji pred Moderno galerijo v Ljubljani.

Več: <https://www.4-elements.eu>

Ljubljana. Foto: Vida Vilhar Pobegajlo

SEE U in 4 elementi v umetnosti v Ljubljani Ljubljana, maj-junij 2023

Srečanja sta potekala maja in junija na sedežu UTŽO. Mednarodno srečanje v domačem kraju nas zavezuje, da program korak za korakom gradimo v vsebinsko, organsko in časovno obvladljivo celoto; da na mednarodni oder postavimo predvsem svoje študente in mentorje; predstavimo lastne dejavnosti in dejavnosti partnerskih ustanov, da damo prostor lokalni kulturi, ob tem pa nizamo še dejavnosti menedžmenta projekta. Vtise in spoznanja smo popisali in objavili na EPAL.

Milena Majzelj. Vir: Vzajemnost, 1/2018

Zaradi učenja se bolje počutimo in počutimo se sredi tega življenja, pravi Milena Majzelj Ljubljana, 27. junij 2023

O UTŽO in osmišljanju poznejših let življenja pripoveduje Milena Majzelj. Bila je varuška, vzgojiteljica, knjižničarka v svojem »srečnem poklicnem življenju«. Zaradi UTŽO morda prehod v upokojitev ni bil stresen, pravi. »Če delaš v šoli, se moraš nenehno izobraževati!« Zaradi učenja se bolje počutimo in počutimo se sredi tega življenja! V novinarskem študijskem krožku, denimo, pišejo, pišejo, pišejo. Neva Železnik, mentorica, in študijski kolegi so s komentarji o tem, kar kdo napiše, vir spodbude in učenja. Mentorica jih vodi povsod tja, kjer delajo »pravi« novinarji. Članke objavljajo v Vzajemnosti, Jani, Nedeljskem in drugih časopisih in revijah. Poleg tega so študijski krožki UTŽO tudi družabna srečanja. Milena Majzelj je bila s člani novinarskega krožka na Avstrijskem Koroškem, v Pragi, Benetkah in drugod. Zapisali so sledili. Vpisala se je tudi v študijski krožek *Narava, znana neznanka* (mentorica dr. Staša Tome) v Prirodoslovnem muzeju Slovenije in zdaj tam dela kot prostovoljka. Po upokojitvi si je želela biti svobodna, neke vrste svobodna umetnica. Veseli jo, da lahko zdaj svoje želje in potrebe prilagodi sebi in brez preveč pravil. Milena Majzelj spregovori še o marsičem, denimo o knjigah: »Brez knjig si ne morem zamisliti življenja. V roke jo moraš vzeti, ko si razpoložen ali morda žalosten«. Tudi o svoji skrbi za mamo, stanovalko doma starejših, in o njenem življenju z vnuki, je tekla beseda. »Žebliček zabije na glavico, kdor spoji prijetno s koristnim«, je bilo Horacijevo (in je njeno vodilo), je povedala na Radiu Ognjišče, v oddaji *Modrost v očeh: Kako osmisliti življenje po upokojitvi*. Več: https://avdio.ognjisce.si/cikel/modrost_v_otech

Študijsko leto 2022/2023 je bilo gruzijsko obarvano Ljubljana, maj-junij 2023

Študenti ruščine in ruske civilizacije na UTŽO Ljubljana so celotno študijsko leto 2022/2023 posvetili Gruziji, tej gorati kavkaški deželi, njeni bogati zgodovini, kulturi in književnosti. Potovanje so slovenski alpinist Aleš Cvahte, mentorica Tjaša Pavšič Klasinc in gruzijska potovalna agencija prilagodili fizičnim in jezikovnim zmožnostim študentov. Na Kavkaz pa so se študenti povzpeli že v predavalnici, kjer so se skozi leto vrstili njihovi v ruščini napisani prispevki, mentorica pa je študente povedla v potovalne dialoge. Konceptualizacije ruskega jezika so se tako trdno vrasle v njihovo nezavedno. (Vir: Pavla Rapoša Tajnšek)

Sandro Botticelli: Dante Alighieri. Vir: Wikimedia

Veste, kje je Italijanski inštitut za kulturo? Chiaro e tondo. Na Bregu 12 Ljubljana, 23. maj 2023

Študentke in študenti štirih študijskih krožkov italijanskega jezika (mentorica Nataša Helena Tomac) so tam prisluhnili predstavitvi dejavnosti in knjižnice inštituta, predvsem pa njihovega poslanstva: posredovanja Dantejevega jezika, kulture in civilizacije. Neformalno srečanje s sogovornicami je potekalo v prostorih tega inštituta, kjer lektorica Tiziana Molle deluje že več let. Razprava je tekla o značajskih in regionalnih posebnostih prebivalcev Italije, študentke in študente pa je zanimal tudi Tizianin pogled v Sloveniji živeče Italijanke na našo deželo. Znano je, da brez pogleda drugih ni osebne identitete. Predstavitev je bila živa in zavzeta, sogovornica duhovita in neposredna, za študente pa je bila to priložnost, da v živem kulturnem kontekstu preverijo svoje pridobljene jezikovne in kulturne zmožnosti in jezikovne konceptualizacije. V mesecu maju so se študijske skupine UTŽO lahko udeležile tudi literarno-pedagoškega dogodka Fragilità / Ranljivosti. Italija je bila deležna osrednje pozornosti na Borštnikovem srečanju, inštitut pa je na Festival Ljubljana »pripeljal« Puccinijevo *Madame Butterfly* v izvedbi beneškega gledališča La Fenice. Tudi to je bila za študente italijaniste priložnost za učenje v okolju. (Vir: Nataša Helena Tomac)

Še pomnite? Knjigarna Mladinske knjige v Mariboru

Enajsta šola v knjigarni v sodelovanju z Mladinsko knjigo Ljubljana, 2023

Letos si v programu Enajsta šola v knjigarni znova obetamo cvetober raznolikih tem. Kdaj? Prvič prvi torek v oktobru, ob 11. uri seveda, ko se bomo znova podali v nadaljnje spoznavanje *Še ne videne Ljubljano, drugi del*. Enajsto šolo v knjigarni smo si zamislili kot izložbeno okno Slovenske UTŽO, kot vpogled v njene študijske programe.

Poletna univerza za tretje življenjsko obdobje

V poletnih mesecih je potekala (in še poteka) ta univerza. Letos je pritegnila rastoče število študentov. Poteka v predavalnicah, pa tudi na ljubljanskih ulicah in prek spleta. Študentom UTŽO omogoča dejavnosti, okoli katerih se strukturirajo njihovi poletni tedni. Program Poletne univerze 2023: *Sprehod po svetu brezčasnih umetnin* (mentorica Kaja Rožman, mentor dr. Boštjan Plut), *Od Kolumbije do Ognjene zemlje* (mentor dr. Erik Logar).

Portreti starejših v Vichiju

Sreča prežene starost, pravi Kafka

Vichy, Francija

V zdraviliškem kraju Vichy tudi letos poteka fotografska razstava *Portreti*. Fotografije si je moč ogledati v notranjih in zunanjih prostorih, saj je te mesece cel kraj v znaku portretne fotografije. Med fotografi in fotografinjami izstopa Letizia Le Fur, ki zase pravi, da starosti ne pozna. Razumljivo, pri njenih letih ni bila »še nikoli« stara. Z objektivom slika podobe, ki jih gradi, ko da jih slika s čopičem, starejšim pa omogoči, da dajo krila svoji domišljiji. Njeni portretiranci so si tako naredili oblačila in videz svojih junakov: virtuosnega pianista, fatalne ženske, baletnika ali ekscentričnega dandija. Portreti niso preprosta preobleka/maškarada (takšnih primerov je bilo doslej kar nekaj), nasprotno, upodabljajo svobodo in igrivost starejših, kar oživlja podobo celotnega kraja in ustanov, kot so opera, zdravilišče, cerkve, kulturni center. V prepričanju, da sreča ukinja nadležnost starosti (Kafka), se Letizia posveča lahкотnosti bivanja v poznejših letih življenja.

Jasne misli Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Otok Cres. Vir: Facebook

En odstotek zavedanja več? Talnica se obnavlja le pozimi. Upanje je!

Na Kitajskem, v Indiji, Severni Ameriki bi potrebovali 2000 let, da bi se izčrpana talnica obnovila, obnavlja pa se le s padavinami pozimi. Je letos pozimi deževalo?

Cikli so v neredu

»Cikli našega planeta so v neredu«, trdi hidrologinja *dr. Emma Haziza*, ki preučuje prilagajanje družbe vodnim razmeram. Več je suše, več je poplav, več je podnebnih skrajnosti, s katerimi ne znamo upravljati! Znanost je spoznala dejstva, imamo znanje, imamo tehnologijo ... toda, ali imamo politično voljo in kolektivno moč za radikalne spremembe?

Pobeg ogljika in segrevanje, tudi zaradi vetra

Oceani se segrevajo. Sredozemsko morje se spreminja v toplo jezero. V ozadju? Pobeg ogljika! Temperature se dvigujejo. V Indiji, na Kitajskem in še marsikje do petdeset stopinj.

Mesta se segrevajo hitreje od dežele in nad njimi visi vročinsko pregrinjalo. Manjka dreves, zelenih poti. Povrhu je tu še veter, ki suši površje in temperature se dvigujejo. Na našem planetu v poprečju že zdaj prehitevamo običajne temperature za mesec dni!

Segrevanje podnebja pa ni nepovezan pojav; ima družbene, ekonomske, politične posledice. Je vprašanje družbene pravičnosti in suverenosti držav.

Politične odločitve so naše upanje

Upanje je! Če bi vsi dosegli odstotek zavedanja več, če bi vsi prispevali k boljšemu stanju s hrano, ki jo jemo, z oblačili, ki jih kupujemo, z vodo, ki jo trošimo, bi lahko bilo drugače. Prihodnost je v človeških rokah.

Napovedujemo, vabimo

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje – že 40 let z vami

Si želite obuditi nekdanja ali razviti nova zanimanja, bolj razumeti sebe in druge ter dogajanja okoli nas, se učiti z radostjo v prijateljski skupini, razvijati in utrjevati digitalne spretnosti, spoznavati tuje jezike in druge kulture, se naučiti naravnega vrtnarjenja, se poglobiti v likovno, glasbeno, literarno, filmsko umetnost? Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje, zdaj je čas za vpis v študijsko leto 2023/24!

Več: <https://www.utzo.si/studijski-programi>

Družbene potrebe in izobraževanje starejših. Mednarodni posvet mreže SUTŽO

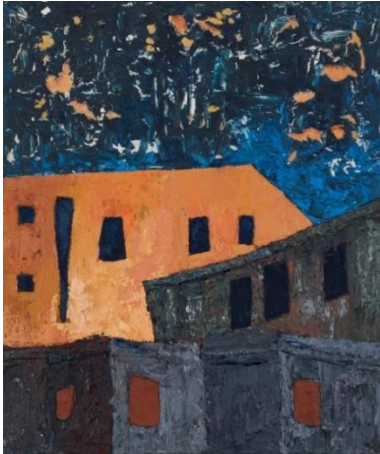
29. september 2023 ob 9.30 uri, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani. Prijave: petra@balis.si

Več: <https://www.utzo.si/dogajanje-v-mrezi>

Študijski krožek »Spoznamo svoje mesto in domovino« na DEKD 2023: Še ne videna Ljubljana, drugi del

- Enajsta šoli v knjigarni: Predstavitev raziskovalnega projekta in zbornika »Še ne videna Ljubljana, drugi del«: torek, 3. oktober 2023, ob 11. uri v Knjigarni Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana
- Voden ogled preučevanih ljubljanskih spomenikov: sredo, 4. oktober 2023, od 11.00 do 12.30 ure. Zbirno mesto: ob 11. uri pred trnovsko cerkvijo sv. Janeza Krstnika, Kolezijska ulica 1, Ljubljana

Več: <https://www.utzo.si/se-ne-videna-ljubljana-na-dnevih-evropske-kulturne-dediscine-2023-voden-ogled-spomenikov-po-trnovem-krakovem-in-centru-ljubljane/>

Živa Agrež: Noč v Neaplju, 2018

Pod soncem Mediterana: likovna razstava Žive Agrež

September 2023-marec 2024, dvorana UTŽO Ljubljana, Poljanska cesta 6

Več: <https://www.utzo.si/pod-soncem-mediterana>

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net